

NARODNA STRAŽA

POJEDINI BROJ Din. 1:50.

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO
CJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 9.

ŠIBENIK, 9. OŽUJKA 1926.

GODINA VI.

„Prijateljstvo“ između nas i Italije.

Glavna je zadaća vanjske politike pojedinih država, da održe prijateljske odnose po mogućnosti sa svima susjednim društvima. No pri traženju toga prijateljstva vrijedi jedno jedino pravilo: ljubav za ljubav, uslugu za uslugu. A tko je dosad nama učinio kakvu veću uslugu u međunarodnoj politici? Jedino Francuska. Svi drugi su više primili od nas negoli mi od njih. I Rumunjska, i Čehoslovačka, i Grčka, i Poljska, a pogotovo Italija. Dok smo mi vadili za druge kestenje iz vatre, drugi nijesu htjeli da nas dovoljno pomažu. Ta se pogreška naše vanjske politike i sada opetovala.

U času, kad je Mussolini došao u sukob sa Njemačkom, a što je za njega još i gore, i s velikom Britanijom, pada nenadani posjet Ninčićev Rimu. Pod izlikom: „da se izmijene misli o situaciji, stvorenoj Locarnom“, ide dr Ninčić da pounudi svoje usluge Mussoliniju. Svojni posjetom dr Ninčić podioga je ugled Mussoliniju, da može snažnije nastupati prema Njemačkoj i Engleskoj i da može imati veći ugled u Americi kod ratifikacije ugovora o zajmu. Je li dr Ninčić na uzvrat postigao što god za nas? Jest jedno obećanje. Dali smo jednu izvršenu uslugu, a dobili jedno obećanje. Kao da ne znamo, kakva su talijanska obećanja! Je li nam za slučaj sjedinjenja Austrije s Njemačkom — što ne će moći da zapriječe nikakvi mirovni ugovori! — g. Mussolini zagaranovao povratak A zone u Koruškoj s Celovcem? A nije li dr Ninčić u Rimu izjavio svoj desintereselement nad srednjom Evropom?

No ako nam Italija ne će ili ne može da pomogne u pravednom rješenju korušškoga pitanja, možemo li od nje zahtijevati, da na uzvrat za pomoć, što smo joj dali u ovakvo važnim međunarodnim pitanjima, dađe našoj tužnoj braći u svojim državnim granicama najelementarnija narodna prava? Je li g. Ninčić poduzeo kakav korak u tom smislu?

Ako je još nejasno, kakav je stav zauzeo u pogledu korušškoga pitanja, izvan svake je sumnje, da za Hrvate i Slovence u Istri i Gorici nije ništa učinio. Inače se ne bi moglo ni smjelo dogoditi, da po odlasku dra Ninčića iz Rima talijanska vlast podvostručuje svoju sistematsku akciju za raznarodjenje našega življa u tim krajevima. Kao za porugu „iskrenom prijateljstvu“, što ga proglašavaju u Rimu gg. Ninčić i Mussolini, fašisti se u Istri obaraju svim sredstvima moralnoga pritiska na naše učitelje, da se upišu u fašističku stranku. I jer oni toga ne mogu ni ne će učiniti, posljedica će biti: premještanje en masse našega učiteljstva u južnu Italiju, odnosno otpuštenje iz službe, ako ne izgon iz države. I tako će biti uklonjena i zadnja zapreka raznarodjenja hrvatske i slovenske djece, tim više, što je s 1. ožujka o. g. prestala obuka hrvatskoga slovenskoga jezika u ta-

mošnjim školama. Ta je naredba — o ironiju sudbine! — išla uprav tada, kada su Mussolini i Ninčić prijateljski stiskali ruke!

Mi smo više puta izjavili, a sada opet svečano ponavljamo, da nad sudbinom naše zasužnjene braće bilo u Koruškoj bilo u Italiji ne ćemo nikada proglasiti „desinteresselement“. I ako pred neuklonivim činjenicama, protiv kojih smo bez moći, moramo priznati fakat političke pripadnosti tih krajeva pod tuđim državama, ne ćemo nikada priznati, da bi se smjela gaziti i umštavati naravna i ljudska prava Hrvata i Slovenaca, koji žive u zvan naših granica. I čim žešći bude

u tome pritisak talijanskoga fašizma, tim jači će biti i naš moralni otpor, tim manje ćemo se pomiriti s takvim stanjem. Ta će rana na tijelu srednje i južne Evrope ostati otvorena, pa makar se naši državnici iz oportunističkih razloga mučili ne znam koliko, da ju se zaboravi.

Savezi, što ih sklapaju državnici bez naroda, bez ikakve su moralne vrijednosti. Tako i „prijateljstvo“ između Italije i Jugoslavije nije vrijedno niti crnila, s kojim je polipisano, ako se našem narodu pod Italijom ne priznađe onolika narodna kulturna sloboda, koju uživaju ili bi morale uživati narodne manjine po odredbama versalskoga mirovnog ugovora.

Vatikan i Mussolini.

Naši liberalci su znali, da napadaju Vatikan i ističu, kako je on tobože usko združen s g. Mussolinijem, pače da brani njegovu šovinističku politiku, a da mu ovaj uzvraća u popustanju u vjerskim stvarima. Uzalud je bilo dokazivati našim liberalcima, da to ne stoji, jer kad se radi o Papi, tada za njih nikakvi dokazi ne vrijede. Vrijeme je pak nama dalo pravo, jer sada nemamo samo argumente, nego i fakte.

Treba znati, da je Italija, i ako su njom dugo vladale framasunske vlade, ipak barem prema vani bila sva katolička. S tim jakim katoličkim življem u državi morale su da računaju sve vlade bez razlike. I diktator Mussolini je to uvidio. Stoga se odmah počeo prikazivati kao veliki prijatelj Crkve, dao joj neke povlastice, povratio križ u škole i urede, raspustio Crkvi neprijateljske framasunske lože. Najveća mu je pak bila želja, da bi se talijanska vlada službeno pomirila s Vatikanom. To on nije dakako činio iz ljubavi prema Crkvi i vjeri, već u vlastitom interesu, da tim ojača fašizam, a pred narodom se prikaže braničem i dobrotvorom Crkve.

Najzgodnijim sredstvom za to smatrali su fašistički vođe izglasanje zakona, kojim bi se uredio odnosaj između Crkve i države. Taj zakon u mnogočemu bi poboljšao položaj Crkve u Italiji, ali sv. Stolici ne daje slobode niti joj vraća njena dobra,

pak bi Papa još uvijek bio političkim sužnjem u Vatikanu. No Papa se nije dao prevariti, već je Mussoliniju dao razumjeti, da ne treba iz toga da pravi politički kapital. Ako mu je pak ustunao na srcu interes Crkve, neka to pitanje suglasno sa sv. Stolicom uredi. Stavio ga je pred alternativu. To vidimo iz pisma, što ga je 18. veljače upravo svom državniku kardinalu Gasparriju. U njemu među ostalim odlučno veli:

„Sada, kad se hoće prijedlog komisije da učini zakonom, koji će da veže stvari i osobe, što su u prvom redu podređene svetoj vlasti, Nama od Boga izručenoj, nalaže nam apostolska služba, za koju smo samo Bogu jedinom odgovorni, da ne smijemo da priznamo drugima pravo i vlast, da zakonom vežu takve stvari i osobe prije prethodnih pregovora sa sv. Stolicom i Nama“. Pri koncu još veli: „No njesu se vodili, niti su se mogli niti će se moći voditi ikakvi pregovori, dokle će da traje nepravedni položaj, što su ga nametnuli sv. Stolici i rimskome Papi“.

To je jasno. Kako smo već istakli, ovim je Mussolini stavljen pred alternativu, da pokaže, da li mu je samo do političkoga prestiža ili i do pravoga i iskrenoga uređenja crkvenoga pitanja u Italiji i pomirenja sa Vatikanom. Vatikan je taktično šutio, dok nije došao zgodan čas, da rekne svojju. I on ju je rekao ne u duhu fašističkoga vođe, već u duhu i interesu katoličke Crkve.

Stjepan Radić sa pedeset šest mutavaca.

Zagrebački „Hrvat“ od 21. pr. mj. nazivlje svih 56 radićevih zastupnika u heogradskom parlamentu mutavcima, pa između ostaloga im kaže:

„Što je radio Stjepan Radić ovih dana i što radi konstantno od dana, kad je sklopio tako zvani sporazum s radikalima, to treba da se dobro i oštro podvuče. Sve njegove akcije odaju, kako je upregnut u radikalna kola i kako ih vuče, vuče kao robljasa, koji je veseo, da može dobro vući, jer što bolje vuče, to će manje batina pasti po njegovim leđima. Gledajmo, kakvu direktivu imade njegovih 56 mutavaca. Oni su potpuno nijemi, mutavi. Nitko od njih ne zna progovoriti ni riječi. I oni šute i šute, mudro kao i njihov novi vođa Nikola

Pašić. Ali kadšto oni ipak ožive i daju o sebi zaokove života. To se dogodi, kad koji od onih hrvatskih narodnih zastupnika, koji čuvaju narodni program, ustane, da govori. Inače oni puštaju svakoga drugoga, da govori na miru. Ni pojava Svetozara Pribičevića na govorničkoj tribini nije ih kadra smetati u njihovom blaženom pokloju. Jedino onda, kad treba da se čuje prava hrvatska riječ, oni su izvan sebe od bijesa i ne dopuštaju, da se ta riječ čuje. Uloga im je dakle: zaglušavanje hrvatske riječi, da se ne čuje na onom mjestu, gdje bi baš najviše trebala da se čuje, kamo su i oni — i ako na prevarni način — poslani od naroda zato, da hrvatska riječ ondje odzvanja. Za mutavce je određena ta uloga.

Njihova vođa Stjepana Radića, koji nije mutav, zapala je druga uloga. Radić ima zadaću, da sa svom virtuoznosti svoga jezika odbija sve hrvatske narodne zahtjeve, koji se iznose pred Narodnu Skupštinu.“

Ovo pisanje zagrebačkoga „Hrvata“ je tačno i pravedno, što svaki pošten čovjek mora da prizna. Mi se s tim pisanjem potpunoma slažemo i nadodajemo, da smo uvijek gledali u g. Radića s tim pogledima, s kojima i danas, i jedino u njemu i njegovom razornom radu smo uvijek predviđali propast i poniženje hrvatskoga naroda, što se to žalibože evo i obistinilo.

Tko pozna g. Stjepana Radića, taj se zbija ne čudi svemu ovome, što se danas s njim događa i kako on dnevno sve to više ponižuje hrvatski narod. Radić je vriedan svašta učiniti i staviti cio hrvatski narod pod kuratelu, kako je i sam sebe stavio, samo da se u njega ne dira i da sjedi i dalje na mekani ministarskim stolicama. Naše je mišljenje, da će g. Radić i još više i gore ponižiti hrvatski narod nego što je to dosad učinio, samo da mu se ne dogodi ono, što se dogodilo nedavno vjernom savezniku moćne radikalne stranke Ferad beg Dragi.

Ta svi se mi sjećamo, kako je malo više od godine dana Ferad beg Draga bio glavni tužba i radikalni vjerni saveznik. Vođa Djemijeta, velikisrbolji — kao što je to danas i g. Radić — Ferad beg Draga bio je apsolutni gospodar parlamentarne situacije. Moćni beg tada se ponosio šetao skupštinskom salom i naredivao ministrima, što će koji da kaže, kad govore, jer ako ga ne poslušaju, ode vladu. On je bio spasilac vlade i poslanici većine su ga gledali kao neko više biće. Danas Ferad beg Draga počiva mirno u tammici i čeka dan po dan, da mu se izreče smrtna osuda za veleizdaju. Interesantno je to, da je i tada, kada je Ferad beg Draga bio glavni stožer vlade, postojala ista tužba proti njemu za veleizdaju, zbog koje će sada da bude osuđen i zbog koje sada počiva u tammici. Bez dvojbe ista sudbina čeka i g. Radića. I to je onaj glavni uzrok, koji Stipicu goni na ovakav protuhrvatski rad.

„Jao tebi, hrvatski narode, budeš li očekivao pomoć i pravicu od Stjepana Radića! I ako se on još i danas isprava i kaže, da je vođa i predstavnik hrvatskoga naroda, to može njemu da služi na spasenje, a tebi, hrvatski narode, na veliku sramotu i poniženje!“

Katolici, gdje ste?

U Skoplju je prošle godine 25. listopada prešlo 26 katolika na pravoslavlje. Za taj prelaz su se zauzimali veliki župan Vidović, pravoslavni metropolit Varnava i armijski general Terzić. Veliki župan Vidović je u svom govoru govorio o koristima, što će ih otpalima dijeliti državne vlasti, te im obećao, da će im sam priskrbiti kumove. I uistinu kod svečanosti prelaza na pravoslavlje, koju je obavio metropolit Varnava, bili su kumovi i generali, n. pr. general Ristić, a prisutni su bili organi vojničkih i civilnih vlasti s velikim županom Vidovićem na čelu. Tako se vrši prozelitizam, a nijedan se katolik nije našao, da upozori katoličku javnost na ovakve teške nepravilnosti!

Stjepan Radić, koji je još iz tvora obećao Pašiću, da će katoličke Hrvate polako i na zgodan način prevesti na pravoslavlje, na svakoj skupštini nelijepo i ružno se izražava ili o sv. Ocu Papi ili o biskupima ili o svećenicima ili o svjesnim katolicima. Na svojem zadnjem putovanju po južnom dijelu naše države

javno je uvrijedio hercegovačke fratre te ih između ostaloga sve bez razlike nazvao lažljivcima. Hercegovačka franjevačka provincija jedna je od najuglednijih u državi u svakom pogledu. Na sve te napadaje odgovorili su jedino hercegovački đaci, koji su još sačuvali svoj idealizam. Sve drugo šuti. Što više! Još se uvijek nađe i franjevaca i svećenika i svjetsnih katolika, koji idu slijepo za Radićem!

Pred kratko vrijeme otvorila je Narodna Banka u Beogradu svoju novu zgradu. I ako je Narodna Banka od vlade privilegovani zavod za sve državljane i za čitavu državu, ipak je svečanost imala potpuno pravoslavni karakter. Nove prostorije Narodne Banke blagoslovio je samo pravoslavni patrijarh, a katolički svećenik nije bio ni pozvan, da obavi svoju funkciju. I nitko se do danas nije uzemirio radi toga za postavljanja katolika.

Katolici, gdje ste?

Politički pregled.

U Nar. Skupštini vodi se ljut boj za narodne milijune. Prošloga tjedna uzeti su u pretres proračuni ministarstva prosvjete, pravde, vjera i unutarnjih poslova. Prva tri su radićevci i radikalni odobrili. O zadnjem se još vodi vrlo oštra rasprava. Poslanici Slovenske Pučke Stranke u svojim govorima podvrgli su stvarnoj kritici sadašnji režim, koji se zrcali u nepravdnoj razdiobi tereta i povlastica te u propadanju školstva, pravosuđa i čitave uprave. I ostala opozicija poslala je u borbu svoje najbolje ljude. Ministar prosvjete Stjepan Radić slavio je Pašića i rekao, da školstvo mora biti centralizovano u Beogradu. Ministar vjera Trifunović je u svom govoru očito pokazao svoje neraspodjeljenost prema katolicima, napao katoličke biskupe i prednio katolicima vjersku netrpeljivost. Njegove izdaje je odlučno pobio pučanin poslanik Škulj.

Naš ministar financija Stojadinović na povratku iz Amerike ustavio se u Londonu i Parizu, da pregovara glede isplate ratnih dugova. Prema njegovim izjavama pregovori za našu državu kako u Americi tako i u Londonu i Parizu teku povoljno.

Našega ministra vanjskih poslova dra Ninčića su u Parizu, kamo je pošao iz Rima, vrlo prijazno primili. Radi se o sklapanju francusko-jugoslavenskoga ugovora na novoj bazi, koja će voditi računa o locarnskim ugovorima i koja će biti u

skladi sa talijansko-jugoslavenskim ugovorom.

Iz redova vladine većine šire se vijesti, da Pašić po izglasanju budžeta kani odgoditi Skupštinu do jeseni. I s druge vrlo uplívne strane pripravlja se put diktaturi. Stoga su se 3. t. m. sastali vode opozicije i zaključili poslani predsjedniku Skupštine pismo, kojim zahtijevaju, da se po izglasanju budžeta odmah predlože Skupštini na pretres važni zakonski nacrti, koji traže žurno rješenje, u prvom redu zakon o izjednačenju poreza i općinski zakon.

Nakon što je u francuskom parlamentu Briandov kabinet pretrpio poraz, predsjednik i svi članovi vlade podnijeli su ostavku predsjedniku republike, koji ju je uvažio. Briand je ipak otputovao u Ženevu na konferenciju Lige Naroda, ali je svoje sudjelovanje ograničio izjavom, da će sudjelovati samo na preliminarinim sjednicama, ali da ne će uzeti učesća u službenom radu Lige Naroda, budući da on, pošto je oboren u parlamentu, ne može da preuzme bilo kakve obveze u ime Francuske. U Ženevi je vijest o Briandovoj demisiji izazvala veoma dubok utisak u krugovima Lige Naroda. Situacija je vrlo zapletena, pak se čini, da se kriza ne će moći tako lako riješiti, i ako se među nar. poslanicima, pa čak i onima, koji su svojim glasovanjem doprinijeli padu Briandovog kabineta, podvlači težnja, da Briandu bude ponovno povjeren sastav vlade, kako bi on mogao u vijeću Lige Naroda zastupati interese Francuske.

U nedjelju su delegati pojedinih država, koji su potpisali locarnski ugovor, održali u Ženevi pretkonferenciju, na kojoj se pretresalo pitanje proširenja Liginoga Savjeta. Jučer je bila prva sjednica izvanredne sesije Liginog skupštine, na kojoj se uzela u pretres molba Njemačke, da bude primljena za člana. Očekuje se, da će ta molba biti jednoglasno prihvaćena. Plenarna skupština mora također potvrditi podjeljivanje stalnoga mjesta Njemačkoj u savjetu. Prijedlozi, da se ovom prigodom savjet Lige proširi sa Poljskom, Španjolskom i Brazilom ne nailazi više na tako jaki otpor u engleskoj javnosti kao prije.

Francusko-ruski pregovori vode se u Parizu u svrhu likvidacije ruskih dugova Francuskoj. Na obim se stranama pokazuje dob a volja za sporazumom.

Norveška vlada je odstupila zbog oštre kritike opozicije nad njezinom financijskom politikom.

U Parizu vode se tajni pregovori za zaključenje jednoga francusko-rumunjskoga vojničkog saveza.

ORLOVSKI VJESNIK.

Spomenik dru Petru Rogulji. U spomenik velikoga prvaka katoličkoga pokreta, njegovoga vođe i prvoborca dra Petra Ro-

gulje potrebno je na grobu njegovom u Sarajevu postaviti spomenik, i to spomenik dostojan velikoga pokojnika. To mora biti dužnost svih katolika, a posebna dužnost Orlova i Orlice. Stoga pozivamo sve Orlove, da unutar svoga područja sakupe priloge za spomenik dru Petru Rogulji. Sve darove šaljte na adresu: Hrv. kat. št. dionica, Mostar: za Roguljin spomenik. — Predsjedništvo H. O. S.

Dan katoličke omladine 1926. Svečana proslava Dana kat. omladine ove godine bit će u nedjelju 9. svibnja. Ova proslava imade kroz ovo par godina lijepu svoju tradiciju, jer ona je slavljena svuda svečano, oduševljeno, kako to može slaviti samo naša omladina — naši Orlovi i Orlice. Ove godine ova proslava treba da bude još ljepša, još uspješnija u svakom pogledu. Ove godine slaviti će ju po prvi puta i muška i ženska omladina, naši Orlovi i Orlice, kao svoj Orlovski dan. Dan katoličke omladine mora stvarno pokazati veliku snagu hrvatskog Orlovstva, koje danas živi pobjeđujući. Stoga je dužnost svih orlovskih društava, da odmah počnu živim radom oko ove proslave a sva druga društva katolička neka pomognu kod ove proslave katoličkoj omladini. Za tu pomoć molimo i sve ostale katolike. Vič. gospodu župnike molimo, da u svojim župama i tamo, gdje još nema orlovskih društava, ovu svečanost pripreve sa neorganiziranom omladinom, da to budu prvi počeci orlovskoga rada u njihovoj župi. Svečanost će biti i crkvena i vanjska. Sva društva i svi Orlovi pristupit će taj dan stolu Gospodnjemu, sakupljat će se doprinosi za potrebe naše omladinske organizacije, a naša društva pririt će javne nastupe i zabave. Napose treba važnost položiti na to, da se što više skupi za potrebe organizacije. Gdje nije moguće pririti na dan 9. svibnja, može se pririedba onda slijedeću nedjelju održati, ali crkveni dio neka se bezuvjetno obavi 9. svibnja. Sve upute za proslavu mogu se dobiti kod Hrv. Ori. Saveza. — Predsjedništvo H. O. S.

Sastanak „Orla“ u Šibeniku. U nedjelju 28. veljače održan je vrlo dobro posjećeni bratski sastanak Hrv. Kat. „Orla“ u Šibeniku, koji je pokazao, kako se i u našem životu društva najbujnije počeo da razvija. Najprije potpredsjednik brat don Ante Radić u svom krasnom predavanju živo i iscrpljivo je ocrtao život, djelovanje i značaj dra Petra Rogulje, toga našega prvoborca i vođe. Za njim je brat Ante Zaninović sa mnogo čuvstva i razumijevanja deklamovao lijepu Preradovićevu pjesmu „Pozdrav domovini“. Brat prof. Dinko Foretić zatim je u svom predavanju rastumačio, kakav odnošaj mora vladati u našem mišljenju između vjere i nacionalizma, i naglasio, kako ne smijemo nikada žrtvovati vjerna i neprolazna dobra i svoje vjersko uvjerenje pretjeranom oduševljenju za nacionalizam, a ponašanje za puke fraze o nacionalizmu. O tom istom

predmetu progovorio je i brat dr. Ante Zorić. Još je brat O. Pavao Silov kao uvod u svoje predavanje o našem socijalnom programu i radu, što će ga održati na dojučeršnjem sastanku, naglasio potrebu, da ovom važnom pitanju posvetimo veću pažnju u svojim redovima. Napokon je pri zaključku ovoj zbilja uspjelo. Bratskog sastanka brat prof. O. Toma Tomašić dao nove pobude članovima za situaciju koju preko „Pčelice“.

Orlovsko glasilo. Kako se osjeća jaka potreba, da se izdaje stručno glasilo orlovske organizacije, koje će davati tačne organizacijske, idejne i tehničke direktive našem već jakom orlovskom pokretu u hrv. zemljama, izdat će Hrv. Orlovski Savez još prije Uskrsa prvi broj lista, dok će Organizacijski Vjesnik prestati izlaziti. Potanje o listu javit ćemo posebno.

Tečaj za orlovske prednjake, što ga priređuje H. O. S., počinje u nedjelju 14. ožujka, a svršava u nedjelju 21. ožujka. Ovaj tečaj imade veliku važnost za pridiguće hrvatskog Orlovstva u tehničkom pogledu. Prijave se šalju na prednjački zbor H. O. S. — Zagreb, Kaptol 27. Stan i hrana stoji Din. 20 dnevno.

Novo izdanje orlovskoga vježbovnika. Prednjački zbor H. O. S., pod vodstvom Saveznoga načelnika brata Dušana Zanka, izradio je nacrt orlovskoga vježbovnika, koji je ovih dana dovršen i predan u tisk. Time će se doskočiti velikom pomanku potrebnih priručnih knjiga za tjelovježbeni rad u Orlovstvu.

NAŠI DOPISI.

VUKŠIĆ, 13. veljače 1926.

Naše prilike i neprilike.

U našoj općini nastao silni metež, otkad je kod nas bio naš zastupnik Josip Zagovac. U svojoj općini, reče on, mora za povijedati crvena kapa. I sada svaki, koji nosi kapu, htio bi zapovijedati. Drže se sastanci, vode se zapisnici kupe se potpisi, stavljaju se križi, namještaju se lugari, predlažu se poljari, imenuju se odbornici i upravitelji. Tko brže trči i bolje viče, tko više obećava, a bezobnije laže, taj ima više pristaša — taj dobiva. Da nije ovako, ne bi ni Josip Zagorac bio naš zastupnik!!!

Stankovačka općina ima 9 malih sela, koja sva zajedno ne broje ni punih 6000 duša, a ima 8 lugara, dok bi tri lugara bila dostatna. Trebalo bi da svako selo ima svoju zakletu rondinu, pak bi mogla roudnati svoje „branjevine“. Inače po lugarima ostadošmo bez drva i bez paše, bez hlada i ogrjeva.

Naše selo Vukšić ima veliki okoliš, prostranu šumu. Dok nam okolišna sela odnose naša drva, dotle ih mi na neki način moramo kupovati. Kad bi imali zaklete rondare, svega ovoga ne bi bilo.

FINALE.

Kad pišemo ili kad se opraštamo, kao da nešto jakoga ili slaboga izaziva negdje u duši kroz naše nerve jedan čudan osjećaj. Tapamo kroz našu misao uz granicu nečega, što ima proći, iz koje dolazi nešto novo, željena ili ne, dočaravana ili obratno. Taj osjećaj, koji je čisto psihički, ali deduciran iz duge realnosti, označujemo kao finale. Nije to ono, što svojim jezikom nazivamo kraj ili svršetak ili kako stoji kao zadnja riječ naših starih knjiga, i Kneževićeva Šćaveta i Kačićeva Razgovora, svārha. Duševni događaj, finale se rada i umire u nama, ne mehanički, kao dvostruk fakat. Ne samo kao kraj, nego i kao početak jednoga stanja duše, kojega se teško praštamo, teško u toliko, što znači za naš duhovni život događaj. To je glazba duše, ritmika, koja izazivlje sve činjenice našega života te ih reda, prašta im, ako su zle, i dovodi u zagrljaj s dobrima, dok ne dođe konac finala, pravi i materijalni kraj.

Knjige, koje dolista karakterišu dio života, pune su ovakvih finala. Uzmimo n. pr. knjigu o braći Karamazovima Dostojevskoga. Govor

Aljoše Karamazova prije konca knjige — nije li to jedan finale, koji retrospektivno evocira u nama sve karamazovsko prošlo zlo, stavlja nas na granicu, koja dijeli jedan prošli i novi, sutrašnji život! Ibsenovae Sablasti u trima uzdisajima „Sunca! Sunca! Sunca!“ izazivlju i u duši Oswalda Alvinga i u duši čitača isti osjećaj, isti finale, istu granicu, na kojoj je međusobno praštanje dobrih i zlih atoma jednoga života.

Naša narodna pjesma u svim svojim lirskim momentima (i u herojskoj pjesmi!) izaziva finale na ne strogo određen način. U narativnom načinu pjevanja je finale neodređen ili dolazi usred same pjesme. „Smrt Kraljevića Marka“ nam je klasičan primjer za to. Pjesma ne samo da se ustavlja kod smrti Markove, nego priča i o njegovu grobu i pokopu. No sam osjećaj smrti te gorke suze igumanina uspijevaju, i ako ne baš jasno, dočarati jedan finale. Naša narodna lirika, romanse i ubogartke te naricalike, imaju dakako još više primjera, kako se razvija finale. Ne treba niti spomenuti, da se kod svih tih radnja momenat finala nalazi u glazbi, koja i jest kod naših nar. pjesama (bos. sevdalinke) glavni izraz osjećaja nečega, što ima proći ili pridoći.

Kod djelâ Ivana Cankara je, osjećaj, psihički osjećaj toga raskršća, kako bi mogli nazvati prelazno stanje naše duše, nevjerojatno istaknut. Osobito se to osjeća u knjigama „Moje življenje“ i „Podobe iz sanj“. Čitač osjeća u prvoj knjizi, koliko dragih momenata nestaje, a u drugoj to biva potencirano do svečanoga i formalnoga Kraja. Sva lica iz tih knjiga su figurice, koje nestaju, i žalost nas spopada, što nestaju i padaju kao ličice sa stabla u Rostandovom „Cyrano de Bergerac“. Cankar dovodi konačno Smrt, kao onoga, što će sve da smiri, i ako je Smrt materijalno u svim česticama obaju knjiga, jer tim, što nešto nestaje, tim što u finalu, dugom i bez kraja, to osjećamo, odmah se Smrt javlja. Finale i jest Smrt, koja ruši, kida, lomi ili ubija jednu drugu stranu u našem osjećanju, a ujedno daruje slast u oproštaju, u ljubljenju, smirenju atoma, što ginu.

U tek prošla vremena kod seljaka, na smrtnoj postelji, stavljali su samrtniku pred usta zrcalce i po dahu na njemu kontrolisali stanje života i smrti čovjeka. I kakav li je finale bio evociran u duši seljaka, koji je pazio na svaki potez daha svoga sina ili žene na zrcalu! I krik Ma-

toša na samrti za zrakom jest finale, koji izražava svu prošlu bol i želju buduću.

Glazba nam najjasnije daje osjećaj finala, koji može biti i sama riječ i dugo trpljenje i sav život. Najjasnije, jer baš ritmika žalosti ili prevlake sreće u glazbi izaziva istu ritmiku kraj i u duši, što u drugim slučajevima ne biva, bar ne tako tačno. Prizori bijede u „La Bohème“ od Puccinija ili Masseneta u „Mandone“ ili posljednje praštenje u „Pikovoj dami“ od Čajkovskoga — u pravu kao da su izvedeni iz dna duše. Ritmika pjesme na fruli ili na guslama tačno reproducira osjećaj duše i njezinoga stanja, kad gine sve, što je ritam i boja.

Ivan Cankar kaže, da „svaki čovjek u svom srcu ili duši ima jednu sobicu, u koju ne pušta tuđe poglede. Ta sobica je kanda onaj tajni pretinac, u kojem ostaju tvrdo oni osjećaji, ona brojna raskršća, oni finali — brojni sitni životi naše duše, koje ubija Smrt, ali koji dnevno niču u raznim bojama i raznom mesu. Mogli bi reći, kao Domjanić: Ta život je dnevno tek umiranje!“

A ipak ta umiranja su za nas događaj. Božo Dulbić.

Ima još jada na stotine, koji nas tište kao mōra. No o njima drugi put.

Ovo rekospno, neka se znade, kako smo se nasamarili, što smo svoje glasove u izborima dali za Radića i njegovu Republiku.

Josip Marić.

Op. ur.: Josip Marić Josipov iz Vukšića piše nam pismo i šalje dva dopisa sa zamolbom, da ih objelodanimo u „Narodnoj Straži“. Koliko iz pisma, toliko iz dopisa vidi se, da je spomenuti naš dopisnik kao mladi čovjek težak darovit i bistrouman. Dopisi su dugi, te prostor u našem listu ne može dopustiti, da se objelodane od riječi do riječi. Stoga sa dopustom spomenutoga dopisnika donijesmo u kratko za sada smisao prvoga dopisa.

VODICE, 7. ožujka 1926.

Vodički župnik.

To vam je velika ličnost. Ta „Pobeda“ mu je posvetila cio članak. Još je trebala samo fotografija. G župnik se razbolio (ta i on je obični smrtnik) i sad se ustao veliki teolog iz Vodica, koji je po zanimanju, vele, kokošar (kupuje kokoši) i raspravlja, kako će da se spase duše.

Uistinu veliki je to altruista! Brine se on i za crkveno imanje. No jer se ne razumije u račune, a još manje u kamate, nije ga župnik htio da pozove, da mu uređi „kaos u računima“. Brine se on i za župnika, kojemu je donio vino, ali ga je opet odnio nazad, jer g. župnik nije imao gdje da ga stavi. Veliki je to altruista, koji je bljednu stariju „htio da primi u svoju kuću“, koju još župnik drži u kući crkvenoj, koja je ruke ljubila i suze ronila, kad je g. župnik odlazio radi njegovoga „nemilosrdnog srca“. Naravno župniku se stala da odmiče stolica. I on tije pozvao brzo u pomoć zemljoradnike i nadikalce, s kojima je do jučer bio najveći neprijatelj, koje je denuncirao desno i lijevo, da mu pomognu, i uspjelo.

Čudan je taj vodički župnik, koji ni na dan Božića ne stavlja zastave, već samo na državne blagdane stavi na prozore svoje kuće sagove. Njegov nacionalizam je takav, da on za narodnu stvar i u tamnici zna da čini. Čovjek je to bez energije, koji ne će da se nikomu ulaguje, koji ne će da stoji Gospino zlato u kući Šain bez ikakva popisa, već hoće da bude u blagajni s popisom. Nerazumljiv je taj župnik, koji nema posla, a ipak se zbog napora razboljuje.

Gospodo! Ako niste čitali ili ako ne znate, što je to vodeni članak, a vi uzmete zadnju „Pobedu“ i pročitate članak, koji ima naslov kao i ovaj, i uvjerit ćete se, da onaj, koji ga je napisao ili onaj koji ga je suilirao, ima ne samo pun želudac vode, već i punu glavu.

G. župnik pak najljepše zahvaljuje na pažnji.

GOSPOD. PREGLED.

Zagrebačka burza od 5. t. mj. notirala je: Din 801 50 za 100 austr.-šilinga, Din 10 945 za 1 švic. franak, Din 237 75 za 100 tal. lira, Din 276 75 za 1 engl. funtu u čeku, Din 57 76 za 1 dolar u čeku, Din 168 55 za 100 čeških kruna, din. 13 55 za 1 njem. marku, Din 56 20 za 1 dolar u novcu, Din 276 50 za Din 1000. — nom. ratne štete.

Dalmacija na Zagrebačkom Sajmu vina. Kako je već poznato prirređuje Zagrebački Zbor početkom ovoga proljeća, i to od 21.-28. ožujka, veliki sajam vina i

ostalih alkoholnih pića. Tu će se izložiti uzorci pića, te će izlagači na temelju tih uzoraka zaključivati posao sa kupcima. Očekuje se, da će ovaj sajam posjetiti veliki broj ne samo tuzemnih interesenata, već i inostranih, i da će trgovački rezultat sajma biti veoma povoljan. Ovaj sajam ima za dalmatinske vinare osobito veliko značenje. U zadnje vrijeme, naročito poslije otvorenja lijeke željezničke pruge i spoja sa Splitom i Šibenikom, počela su dalmatinska vina nalaziti najbolju prođu ne samo na zagrebačkom tržištu, već i po cijeloj Hrvatskoj i Slavoniji, a također i u Slovenačkoj. Otale ista vina naravno osvajaju i dalja tržišta, pa su dalmatinska vina i u inozemstvu veoma cijenjena i tražena, u koliko se uopće naša vina radi raznih okolnosti mogu izvoziti. — Za sudjelovanje na sajmu prijavio se lijepi broj vinskih producenata i trgovaca iz raznih krajeva Dalmacije, naročito većih tvrtki. No bilo bi zgodno, da se i manje trgovačke firme u čim većem broju prijave, kako bi vinska produkcija Dalmacije čim potpunije bila prikazana. Uprava Zagrebačkoga Zbora, koja prirređuje ovaj sajam, spremna je interesentima doći ususret na svaki moguć način, da izlože. Najbolje bi bilo, kada bi se vinari iz pojedinih mjesta udružili i poslali svoje uzorke, koji bi se skupa smjestili. Svaki kvadratni metar prostora stoji Din. 100, a za svakoga bi pojedino manje izlagača bilo potrebno jedan do dva metra. — Posjetioci ovoga sajma imaju 50% popusta na željeznici i parobrodima za put u Zagreb i natrag. Isti popust važi i za izložbenu robu.

IZ GRADA I OKOLICE.

VAROŠKI SAT.

Inicijativom općinske uprave započeo je rad oko ovoga sata. Urar će g. Radl postaviti posebno kolo i kazaljku za minute. Po noći će biti električno rasvijeljen.

Kao fenic ptića uprav poslije sto godina sat se pomlađuje. Bilo je (vidim u crkvenim računima) za njegovu nabavu 17. marča 1826. potrošeno 224 forinta, a poslala ga glasovita tvrtka Antuna Solara, koja i danas postoji.

Svi građani znadu, da sat kroz svojih sto godina nije uvijek točno išao. Imao je svoje bolesti, svoje mrtve sne ili naprosto nije htio ići uza sve čuđenje svojih liječnika i navijača šior Bartula, Nikole (Kolomba) i sadanjega Našte, koji njegov organizam poznavao u tančine. Zašto bi sat uvijek išao točno i dobro? Ta koja je stvar ili čeljade bilo takvo u svom dugom vijeku! Više puta općina neuredna, ljudi lijeni i zagrližljivi, ukucani neposlušni, uredovanje i školovanje samovoljno, djevojke ne će kući u zdravumariju, a momci pjevaju po gradu i do malih noćnih ura.

Istina, sat nije pokazivao dragocjenost svake minute. Za to nije ni građen. No ozbiljno je pokazivao

negda pozlaćenom kazaljkom, da valja cijeniti svaku uru, da omiljela šetnja na Poljani ima svoje vrijeme i da težak ne smije više mjeriti doba dana na dva tri prsta sunca.

Naš varoški sat pričao nam, da u svojem djetinjstvu nije imao u blizini dolično društvo. Pozdravljao, se jedino sa babama tvrđavama, s divnom kupolom sv. Jakova, s vitkim zvonicom Nove crkve, rječitim zvonicom sv. Frane, gdje g. s mučaljivim kod sv. Lovre i onim sv. Ivana, kome se potajno naslađivao, da je postao ker g. 1862., kada mu je grom s neba bacio moderan klubuk, koji mu zapravo nije nije ni pristajao na lijepo starinsko odijelo. Smijao se naš sat u ranom djetinjstvu gledajući pred sobom gradska vrata, gdje se građanstvo jutrom otvaraju, a večerom zatvaraju, dok su otprije kroza nje slobodno prolazili Mečići, Francuzi, Austrijanci i svaki đavao, dok ih nije gradski pokrovitelj sv. Mihovio (onaj na bedemu) zauvijek istjerao.

S vremenom, priča dalje sat, bio je sve zadovoljniji sa svojom okolinom. Vidio je, da se sagradio teatar, ponosna palača Matijaca, ljadice i općinskoga doma (sokolane) radovao se uređenju perivoja sa spomenikom Tomazea. Dočuo je, da su iza njega napravili Talijani neku „papirnatu zgradu“, ali je naglasio, da se to moglo dogoditi jedino iza njegovih leđa...

Sada, u posljednje vrijeme, veli sat, kuccula je zadnja ura s opomenom, da se napokon uredi grdna pustoš „šamatorja“, jer su već skoro pred 100 godina odselili iz njega svi mrtvi k sv. Ani. Grobište će postati mtiomišni cvjetnjak...

Nastala su nova vremena. Odsad će varoški sat biti uredniji kao i njegov grad. On će ga poticati na posao i točnost. Opominjat će ga, da vrijeme života prolazi i da treba dobro djelovati.

Kr. Stošić.

Visoki gost. U petak popodne posebnim autom iz Splita u pratnji splitskoga biskupa presv. dra Bonefačića i svoga tajnika preč. kanonika dra Slamića prispio je u naš grad hrvatski metropolit zagrebački nadbiskup preuzv. g. dr Antun Bauer. Pri dolasku bio je pozdravljen slavljenjem svih crkvenih zvona. Pred biskupskom palačom bio je svečano dočekan od presv. biskupa dra Milete, kaptola Stolne Bazilike, svega mirskog i redovnog svećenstva, predstavnika i predstavnica svih mjesnih katoličkih udruženja i sjemeništara. U velikoj dvorani biskupske palače zaželio mu je dobrodošlicu presv. biskup dr Mileta u ime svoje, svećenstva i mjesnih kat. udruženja. Preuz. g. nadbiskup srdačno mu je uzvratilo, a presv. Mileta mu je tad predstavio svoje svećenstvo, predstavništvo katoličkih udruženja i svoje sjemeništare, koji su mu svi oduševljeno klicali „Živio“. Zadržao se u našem gradu sve do nedjelje uvečer, kad je vlakom otputovao za Zagreb. Odsio je kao gost kod presv. biskupa. Pregledao je sve znamenitosti grada, u nedjelju popodne se odvezao se na divne slapove „Krke“, prisustvovao je crkvenoj funkciji i korizmenoj propovijedi u petak večer i nedjelju ujutro. — Preuzv. g. nadbiskup dr Bauer bio je radi oporavka 15 dana na Hvaru. Ovom prigodom htio je da obade i druga glavnija mjesta Dalmacije. Bio je

tako na Korčuli, u Dubrovniku, Splitu. Osobito nam je mīlo, što je i naš grad počastio svojim posjetom. Slabo je dakle bio informiran dopisnik „Novoga Doba“, kad je svom listu javio, da je preuz. g. dr Bauer došao u Šibenik, „da obavī vizitaciju šibenske biskupije, koja sada spada pod jurisdikciju zagrebačke nadbiskupije, otkada je prestala nadbiskupija u Zadru“!

Sastanak Kluba HPS. U nedjelju

7. t. mj. u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“ održan je godišnji sastanak Kluba Hrvatske Pučke Stranke. Sastanak je bio izvanredno dobro posjećen, tako da je dvorana Čitaonice bila prenatena, da primi sve one, koji su htjeli da sastanku prisustvuju. Sastanak je otvorio lijepim pozdravnim govorom predsjednik Kluba g. Vlade Kulić. U svom je govoru istakao načela i program stranke, izvjestio o političkom položaju, vijećima stranke u Zagrebu i Splitu, te lijepom napredovanju Hrv. Pučke Stranke po svim hrvatskim krajevima, dotaknuo se nekih općinskih problema, izvjestio o svom radu u općinskom odboru, naglasio potrebu bezodvlačnog raspisa općinskih izbora, najavio dvodnevnu političku školu HPS u Šibeniku. Na sastanku su još govorili stari i zaslužni prvak stranke dr Ante Duličić te don Ante Radić i O. Pavao Silo v, koji su u svojim govorima podvrgli stvarnoj kritici sadašnji RR režim, Radićevu kapitulaciju i bezglavu politiku, te dokazali, kako je između svih stranaka jedina Hrv. Pučka Stranka vjerna svom programu i načelima ostala na braniku naših hrvatskih i katoličkih prava. To narod napokon i uviđa, pak se opet povraća HPS, za koju dolazi vrijeme novoga procvata i ojačanja. Svi prisutni su svim govornicima oduševljeno odobravali i klicali „Živio“. Na sastanku se povelā riječ i organizaciji stranke u gradu i kotaru te o redovitom sastajanju Kluba. Za predsjednika Kluba ponovno je jednoglasno izabran g. Vlade Kulić, a odbornicima gg. Dr Vjekoslav Vučić, O. Pavao Silov, Stipe Stošić, Vice Zanioović, Pere Baranović, Ante Erga (stariji), Rade Gulam, Pere Grubišić-Čarija, don Ante Radić i Silvestar Kužina. Sastanak se završio oduševljenim pjevanjem himne „Oj Hrvati, još te živi“. Ovaj potpuno uspješni sastanak ponovno je dokazao, da su ne samo stari pristaše — koji ni u najtežim časovima nijesu klonuli — ostali vjerni svojoj HPS, nego da se pod barjak HPS okupilo i mnogo novih, pošto su se uvjerali, da će jedino Hrvatska Pučka Stranka svojom dosadašnjom ispravnom politikom i taktikom povesti hrvatski narod i državu k sretnijim i boljim danima.

Predavanje o dru Petru Rogulji.

U nedjelju 28. veljače don Ante Radić prigodom šestogodišnje smrti nezaboravnoga prvoborca i vode hrvatskoga katoličkog pokreta dra Petra Rogulje održao je predavanje o njegovom uzornom životu te požrtvovnom i nesebičnom radu katoličkim učenicima i orlicama.

Premještaj dra Perkovića. Kako doznajemo, direktor Učiteljske škole dr Mirko Perković, dobro poznat našim čitaocima radi skandaloznog izgona sirote učenice Ostojić, zvanično je premješten za direktora niže gimnazije u Kninu. Za direktora

Evo ovako izgleda Terpentinski „GAZELA“ sapun. Kod jednog pokusa možete se uvjeriti, da je „GAZELA“ sapun najbolji domaći proizvod

mjesne Učiteljske škole dolazi poznati i uvaženi nastavnik prof. don Šime Urlič, dosadašnji direktor niže gimnazije u Kninu.

Iz uredništva. Radi nepredviđenih tehničkih zapreka zakasnilo s ovim brojem. Dojući izlazi redovito u subotu. Molimo naše pretplatnike i čitaoce, da to dobrohotno uvažavaju. — Svoje saradnike molimo, da nam svoju suradnju za uskršni prilog pošalju najdalje do 20. t. mj.

Admiral Prica. U naš grad doputovao je prošlih dana na admiralskoj jahti „Vila“ admiral ratne mornarice g. Dragutin Prica, da obavi službeni posjet.

Skupština Trgovačko-obrtničkog udruženja održana je u nedjelju 7. t. mj. Iza pozdrava predsjednika g. Kulića i tajničkoga i blagajničkoga izvješća izglasano je povjerenje staroj upravi te je u znak priznanja ponovno izabrana u cijelosti i to: Predsjednik Vlade Kulić, potpredsjednik Mitar Triva, tajnik Ivan Zaja, blagajnik Ivan Čičin-Šain, odbornici: Vinko Vučić i Miho Jerčić. U nadzorni odbor su ponovno izabrani: Augustin Meznarić, Vinko Šupuk i Jakov Kapitanović. U eventualijama povela se riječ o raznim staleškim i gradskim potrebama, pak su poprimljeni razni shodni zaključci.

U spomen 100-godišnjice Svetozara Miletića đacima mjesnih gimnazija održao je prigodni govor direktor g. A. Belas, a đacima Učiteljske škole g. M. Ležaić.

Prosvjedni zbor za općinske izbore. U nedjelju 7. t. mj. mjesna organizacija HSS priredila je u Gradskom Kazalištu javni prosvjedni zbor svojih pristaša, na kojem su se prisutni izjavili za bezodvlačni raspis općinskih izbora. Pa na vladi su! Zašto ih ne raspišu?

† Pavle Bakarčić. Zadnjih dana umro je na Sušaku poslije dugoga bolovanja u 60. godini života g. Pavle Bakarčić, poznati pomorski stručnjak, koji je mnogo doprinio razvoju našega pomorstva i napretku „Jadranske Plovidbe“, kojemu je bio potpredsjednikom. Mjesna agencija „Jadranske Plovidbe“, kao i svi parobrodi istoga društva, viju zato zastavu na po stijega. P. u m.!

Školsko razdoblje. U nedjelju 28. t. mj. završeno je na mjesnim srednjim školama drugo školsko razdoblje.

Seismološka stanica. Profesor Jelenko Mihajlović, direktor seismološkoga zavoda doputovao je iz Beograda, da ispita teren u Mandalini, gdje bi se imala uspostaviti seismološka stanica. Potrebni aparati će

krz kratko vrijeme biti postavljeni i povjereni komandi ratne mornarice. Saznajemo, da će profesor Mihajlović posjetiti u biološkom pogledu veoma zanimive Kornatske otoke i prirediti u gradu javno predavanje.

Prekršaj radnoga vremena. Uspostavom radnog orara i mesarnice su se imale otvarati tek u 8 sati. Međutim se one nijesu toga držale i otvarale su se po običaju dosta ranije. Radi toga ih je sresko poglavarstvo oglobilo svotom od 150-200 Din. Naše građanstvo, osobito težački svijet i činovništvo, naučno je, da se ranije oprema, pa bi trebalo da nadležne vlasti ispitaju okolnosti, i dopuste makar mesarnicama ranije otvaranje.

Korizmene propovjedi u Stolnoj Bazilici sv. Jakova petkom će odsad počimati u 7 sati uvečer, da se tim dođe ususret građanstvu.

Nasukala se. Talijanska motorna lađa „Giuseppe Salmano“ nasukala se kod otoka Blitvenica - Lucijeta, na istom mjestu, gdje se nedavno nasukala isto jedna talijanska lađa. Minonosac „Kobac“, koji je doplovio u pomoć, preveo je cijelu posadu od 12 mornara u Šibenik.

Umrli. Prošle sedmice umrli su u privatnom stanu: Ana Vulelija žena Bože, drž. redara (38 g.), Luca Šupe Šimina (16 g.) i Kata Barano-

vić žena Luke rođ. Jakšić (19 g.), u u bolnici: Manda Vučenović žena Todorova iz Ramljane (25 g.), Jovan Vučenović Todorov iz Ramljane i Mara Kojić žena Mitra iz Podosoja (29 g.). — P. u m.!

Novi nastavnici. Naš sugrađanin apa. stud. filozof g. Krsto Stošić postavljen je za privremenog predmetnog učitelja drž. r. r. gimnazije. — Kao nova nastavnica francuskoga jezika nastupila je mjesto na ženskoj građanskoj školi gđica Jelka Ivanov.

Plemeniti dar. G. Šime Ban, opć. nadredar, pri vučenju lutrije „Šibenske Glazbe“ dobio je dar te je tom prigodom darovao društvu din. 400. — Uprava darovatelju harno zahvaljuje.

Pohvalno. Dr. Šime Vlaisić sakupio je između prijatelja „Uboškoga Doma“ za fond istoga din. 10. — Ugledali se i drugi!

Konferenciji sv. Vinka Paulskoga darovao: Msgr Ivan Kan. Bjažić i don Niko Markov po din. 10, da počeste uspomenu pk. Antuna Bumbera, učitelja. — Uprava harno zahvaljuje.

Darovi „Uboškog Domu“. Da počaste uspomenu *Luigie Bianchi*: Fausto Inchiostri, Ive Šupuk, Erminia i Nene Bianchi, obitelj Vladimira Kulića, Ivan Bergnocchi i Mihovil Matačić po din. 20; Aleksandar Šupuk din. 15; Božo Spraitz, Antonietta ud. Pettoello, braća Tikulin, Paolina Ekkerica, Edgardo Vidović, Katica ud. Zenić, Marko Jakovljević, Ivan Kitarović, Ivan Vučić pk. Andrije, obitelj Marušić i Giuseppeina ud. Snero po din. 10. Da počaste uspomenu *Nina Brnetić*: Petar Starešina, učitelj i Antun Šupčić, kapetan po din. 20. — Svima darovateljima Uprava najharnije zahvaljuje.

SJEMENJE,

crvena djetelina, Luzerna čista bez viline kose plomb., kravja repa, travno sjeme za livade i parkove, povrtno i cvjetno sjeme dobavlja u prvorazrednoj kakvoći

B. TEPHY

Zagreb, Jelačićev trg 6.
Telefon 1491 Brzjavni: „Seme“ Zagreb
Cijenike besplatno!

Vodeća svetska marka original francuska „Eclair - Vermorel“ Peronospora - Prskalice

Generalno zastupstvo i stovarište za celu Kraljevinu SHS. Bogato snabdjeveno skladište svim sastavnim DELOVIMA.

„BARZEL“

trgovina gvoždem i prometno d. d.
SUBOTICA.

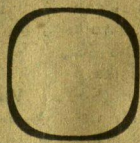
Na veliko!

Na malo!

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 363.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

Vlasnik, izdavalac i odgovorni urednik: Ante Erga. — Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (predstavnici: Jerolim i Vlastoslav Matačić).

U Australiju
za Lira šterlinga 28.
U Južnu Ameriku
za Lira šterlinga 19.
otprema Agencija
JOSIP JADRONJA — ŠIBENIK
Tražite upute!

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

VLASTITA ZGRADA
— GLAVNA ULICA 108

Podružnica Šibenik

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.

Ispostava: BLED.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000. — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAĆUJE NAJPOVOLJNIJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.